

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta Domineca 3 15 martiu	Va esi in fia-care do- mineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu pre- numerantii capeta dóue tablouri pompóse.	Pretiu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru ta- blou 80 cr Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 9.	Cancelari'a redactiunii Strata lui Leopoldu Nr. 33., unde sunt a se adresa' manuscritele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte poste- tele. Pentru Romania in librari'a dloru Socecu et comp in Bucuresci.	Anulu V 1869.
---	---	--	-------------------------	---	--	--

Cum trebuie sê ne instruiamu.

Éta intrebarea ce trebuie sê ni-o punemu in tóte dilele si la care trebuie sê ne silimu a respunde câtu mai curendu prin fapte, déca voimu sê participâmu si noi la gloriosulu triumfu alu civilisatiunii seculului in care traimu.

Ve marturisescu, câ din tóte ce-am potutu vedé si cunosce in Paris, nimica nu m'a pusu mai multu in mirare, decâtu nisuinti'a ómeniloru din tóte conditiunile, de-a progresá in totu ce se atinge de instruire. Óre n'avemu si noi aceea-si nisuintia? De siguru c'o avemu; dar intrebarea este, câ ince modu o realisâmu? Éta cum: trecemu prin gimnasiu, scie Domnedieu cum, — apoi ne-apucâmu de asié numitulu „studiu de pane“ si-lu tratâmu astfelu, ca sê nu cademu la esamene. Dupa ce ne-amu scapatu de acestea tóte, intrâmu in servitiu si ne facemu detoriile prescrite de lege — inse totu-de-una cu consciinti'a c'amu facutu studie destule si câ suntemu invetiati.

In felulu acest'a credemu câ in câti-va aui vomu ajunge pre acea trépta a civilisatiunii pre carea stau cele mai naintate popóre. Ferésca Domnedieu! Popórele pre cari ne-aru placé sê le egalâmu mane, poi mane, in cultura, nu se instrúeza ca noi.

Sê vedemu ce facu in privinti'a acésta francesii din Paris?

Ei nu se instruescu numai in anii aceia, candu trebuie sê faca studiile liceale séu academice, ci se instruescu pana candu moru; nu se instruescu numai aceia, carii aspira la posturi, ci si poporulu care lucréza si muncesce cu man'a si cu instrumentulu.

Acésta se intempla in urmatórielle moduri, mai cu séma:

- 1) prin frecuentarea academiiloru,
- 2) prin frecuentarea serateloru literarie si
- 3) prin diuaristica.

M'am miratu fórté multu la antáia-mi intrare in amfiteatrulu facultátii, candu am vediutu mai multe capete albe printre auditori, decâtu ómeni juni. Francesulu câtu ar fi de invetiatu si câtu ar fi indemanaticu in postulu ce ocupa, totu-si mai gasesce lacune in sciinti'a lui si alérge sê asculte pe profesorii de la facultate, cum i-a ascultatu si inainte de 10, 20, séu 50 de ani, precandu erá obligatu la acésta. Ast-felu mai toti profesorii de pre la scólele din Paris, sunt totu-de-odata si scolari — si-acést'a pana moru. Ce nu se póte acceptá de la asemene ómeni, carii in tóta diu'a invétia ce-va mai multu?!

Acésta s'ar poté face si pre la noi, déca amu avé atâtea academii, câte au francesii, dér' trebuie sê mai acceptâmu multu tempu pana la implinirea acestei dorintie, si cine scie déca le voru avé

nepotii nostri, fiindu numai asié de interesati si de zelosi precum suntemu noi?

De altu mintrele nu potemu negá, cá n'amu avé academii de dreptu; inse pre cine gasesci in ele afara de junii, carii sunt inscristi spre asi face studiulu. Avemu o gresiéla si nu trebuie sè ni fia rusíne de a o marturisí: ne stimámu mai multu decâtu suntemu, vremu a sci mai multu decâtu scimu — prin urmare nu mai invetiámu.

Ca alu doile midilocu de progresu spiritualu, am numitu seratele literarie.

Acestea sunt deja obiceiú in Parisu, si-aducu unu folosu considerabilu. Sunt localitáti, unde incapu mai multe mii de ómeni; cutare séu cutare invetiátu se presinta inaintea multimei c'unu obiectu, ce-lu tratéza ast-felu ca sè fia intielesu de toti. Se vorbesce despre agricultura, despre comerciú, despre istoria, despre sciintie si arte. Ast-felu multi cetatieni fia de ori ce conditiune si-largescu sfer'a inteligintiei prin cunoscintie ce nu si le-au potutu cascade prin scóle.

N'amu poté introduce si noi acestu obiceiú prin orasiile nóstre? Sè nu vina nime a se escusá, dintre cei ce o-aru poté face, cá-ci n'aru avé alta cauza pentru scusa decâtu nepasarea. Dar' cum vomu prosperá? cum vomu vedé crescendu in midiloculu nostru o burghesia inteligenta, candu noi nu impartímu ceea ce scimu si altora cari aru dorí sè scia mai multu? Atátu comerciantulu cátu si meseriasiulu are lipsa de-unu gradu mai inaltu de instructiune, ca sè póta devení bunu cetatianu si adeveratu patriotu. In privintí'a acésta inca avemu o gresiéla ce trebuie marturisita fara shiéla: suntemu egoisti si nu dámu altor'a din cele ce ne prisosescu nóue câte-o-data.

Am ajunsu in urma la jurnalistica.

Jurnalistic'a este singurulu canalu multiplu, care respandesce lumin'a si invetiatur'a in tóte ramele societátii. In Parisu jurnalistic'a nu jóca unu rolu mai micu decâtu acést'a. Pre langa renumitele diuare politice destinate pentru cercurile mai inalte, sunt diuare pentru poporulu de rendu, atátu politice, cátu si sciintifice, literarie si economice. Nu e o singura strada principala in Paris, in carea sè nu fia diecimi de sietrutie, unde se vendu diuare. Asiu pariá cá Parisienii cumpera celu putienu diumetatea atâtea diuare, cáta pane. Fia-care birjariu, candu nu-si face cursulu, e ocupatu cu lectur'a vreunui diuariu; proletarii chiaru se punu sér'a naintea magazineloru bine luminate si cetescu diuare; uvrierulu séu lucratoriulu de di, candu pléca la cas'a sa, subsuóra duce o pane si in pusunariu unu diuariu. In modulu acest'a jurnalistic'a devine unu adeveratu midilocu de instruire. Intréba pe unu

francesu din cea mai de josu clasa a poporatiunii despre starea in care se afla imperiulu, séu chiaru despre cele ce se intempla in camera; — elu le cunósce fia si supraficialu, ba nu numai le cunósce, dar sè si intereséza de ele, le esaminéza si le aprobéza séu le desaprobéza.

Ce facemu noi cu jurnalistic'a? Avemu câte-va diuare, dar mai tóte politice. Organele sciintifice séu economice, sunt nesce plante, caror'a nu le pré place clim'a nóstra. In beletristica abié unulu in Austri'a si numai dóue in Romania!

Fia-mi iertatu sè mai descoperu si-aici o gresiéla de carea ne falímu far' de a inrosí: nu spriginímu jurnalistic'a in parte si literatur'a in generalu — suntemu pré indiferenti. Sè ne intrebámu dar' inc'odata cu tóta scrupulositatea: cum trebuie sè ne instruímu?!

I. Lapedatu.

Oda la boiari.

Asié socotescu eu cu firea mea acésta prosta: candu va vré Domnedieu sè face sè nu fia rugina pe feru, si Turci in Tiarigradu sè nu fia, si lupii sè nu manance oile in lume, atunci póte nu voru fi nici Fanarioti in Moldova si in tiér'a Munténésca, nici voru fi boiari, nici voru póte manea aceste dóue tieri asié cum le mananca . . .

IOANU NECULCEA.

C'a lacom'a omida, ce-si cauta o prada

Pe fragede mladitie:

Ca négr'a lipitóre pe sinulu de zapada

Alu dulcei copilitie:

Boiarule! cinci veacuri. cinci veacurisi mai bine,

Setosu de dusmania,

Sugeai tu 'n frundia suculu si sangele din vine

In bland'a Romania! . .

De groza si dorere, de munca si bataia,

De jafu si umilintia,

Amu totu strigatu dar glasulu se 'néca si se taia

D'atát'a suferintia!

Si ca prin codrii frémetu, ca murmuru in isvóre,

Asié in noi suspinulu

Mai remanea elu singuru sè spuna cumune dóre,

Cátu de cumplitu e chinulu . .

Si tu rideai, jupáne, cu fala si rinjire;

Rídeai, precum unu gíde,

Ce vede capulu jertfei sboratu dintr'o isbire,

Se lauda si ríde;

Cá-ci nu scieai cá viétí'a, inchisa 'n nemiscare,

E cea mai cu potere;

Cá-ci nu credeaí c'unu sufletu se face multu

mai tare,

Calindu se 'n tacere! . . .

Suspînulu, ca schinteia, ce cade josu in paie
 Séu p'unu covoru de spice,
 Pandindu o adiere s'o umfle 'intr'o vepaie
 Si 'n slava s'o redice;
 Suspînulu, candu poporulu intregu din peptu lu-
 scôte

S'unu echo se gasesce,
 Suspînulu, ca schinteia, turbatu cuprinde tôte
 Si 'n prafu le mistuesce!..

Ca unu satrapu, la umbra lungitu intr'o gradina
 In môle cugetare,
 Privindu cumu se ivesce, candu diu'a e senina,
 Unu noru in departare;
 Si éta in o clipa furtun'a sparge ceriulu
 Cu flacar'a urgiei .
 Asié din adormire nesocotea boiarulu
 Suspînulu Romaniei!..

Câ-ci elu dicea in gându-i, ca toti apesatorii
 In scurt'a loru vedere:
 Nu-mi pasa de nimica! Nu me 'nspaimenta norii!
 Unu abure ce pere!..
 Unu abure e norulu, suspînu-e, o suflare,
 Ce 'n aeru ratecesce,
 Usióra, nesimtita, gingasia, daru in care
 Unu trasnetu locuesce!..

A dáu'a-diecea iérna, a dáu'a-diecea véra
 S'a dusu p'a vremii róta,
 De candu prin mii de echuri, suspînului din tiéra
 Respunde lumea tóta,
 Câ-ci suntu a nume timpuri, in care o ideia
 Si-i afla unu resunetu,
 Si-atunci, ori nici o-data, ia focu dintr'o schinteia;
 Suspînulu nasce tunetu!..

Asié cea santa carte a Bibliei ni spune,
 Prin tainice cuvinte,
 C'o trimbitia de angeru odata va sê sune
 Pe stêrvuri si morminte,
 Si-unu sunetu, numai unulu, va face sê re'nvie
 Incenusiat'a fire,
 Câ-ci vremea este totulu: o clipa dintr'o mie
 Aduce mântuire!

A dáu'a diecea véra 'mbracase ieri campi'a
 In busuiocu si 'n grane,
 De candu suspînulu nostru smulsese Romania
 Din ghiarea, jupâne;
 A dáu'a-diecea iérna, in haina-i de mirésa,
 Se 'ndruma dupa véra,
 De candu suspînulu nostru pe litfa n'o mai lasa
 A-si bate jocu de tiéra!..

Si tiér'a se descépta, voiósa, zimbitoria,
 Plaganda resfatiata;
 Josu florile desmérda, se uita susu la sóre,
 De radie 'ncungiurata;
 Scaldandu-se 'n lumina, din ce in ce mai via,
 Ca trandafir'u 'n róua;
 O alta simte viétia, o vechia barbatia
 Si o potere nóua!

Dar ce privescu, o Dómne! Eu cantu si de odata
 Cutremurulu m'apuca,
 O cétia se latiesce, o bruma 'ntunecata,
 O groaznica naluca:
 Boiarii se redica, ca hoituri invechite
 Din cript'a infernala,
 Si ca 'n trecutu s'asiédia pe holdele 'nverdlte,
 Resbiti de flamandiéla!..

Nu-e óre vr'o parere, vr'unu jocu alu fantasiei
 Teribil'a icóna?
 Tu n'ai fostu mortu, jupâne? Sub masc'a letargiei
 Scapat'ai viu din góna?
 A tiei bucuria la patulu mortii tale
 Sê fia o gre-iéta?
 Venit'ai ér' in lume sê 'nfrunti cumplit'a jale
 Cu faci'a triumfala?

Séu póte câ natur'a, sarindu din câi batute,
 Din legile-i'eterne,
 Candu teancuri de verdétia, din mii de flori tiesute,
 Câmpiele aterne,
 Si filomel'a cauta, si sórele zimbesce,
 Si dragostea viséza,
 Atunci d'odata ninge... dar néu'a se topesce
 Si tém'a incetéza!..

Unu mortu, ce 'n cursulu vietiei a seceratu blas-
 teme,
 Poporulu povestescce,
 Câ vermii nu-lu mananca si nemilós'a vreme
 In veci nu-lu putredesce:
 Candu vine mediulu noptii, candu fulgera si tuna,
 Din gaur'a 'ngrozitóre
 Strigoifulu desmortiesce si ese la furtuna...
 Sê fie asta óre?

Séu póte câ cadavrulu, se 'ntémpla câte-odata,
 Sê stringa din sprincene,
 Ori ochii sê deschida, ori man'a-i inghiaciata
 S'o lase josu a-lene,
 Si fric'a ne cuprinde... dar amagirea trece
 Si nu ne mai incéla:
 Cadavrulu nu se scóla cadavrulu este rece,
 Miscare machinala!..

O nu! E viu boerulu! Nu-e visu, nu-e ratecire,
 Nu-e nea de prima-véra!
 Nu-e spaima sboratória ce nasce 'n zapacire,
 Grabita sê dispara!
 Nu-e chiar nici letargia, lasanda o palóre
 Pe tristele-i victime!..
 O nu! E viu boiarulu! La traiu si la culóre
 Intocmai ca 'n vechime!..

Nu s'a schimbatu nimica! Aceea-si fudulia
 De nasceri venetice
 Din ómeni fara nume, goniti de prin Grecia
 Si pripasiti p'aice;
 Aceea-si goliciune de anima, de minte,
 De cugete romane;
 De jafuri lacomia, despretiu de cele sfinte
 Si lipsa de rusíne!..

O nu! E viu boiariulu! Nu-e mumia, nu-su mósce!
 Piviti-i crunt'a ghiara!
 Si pentru ca de 'ndata sê-lu póta recunósce
 Nefericit'a tiéra,
 Elu trage dupa sine, ca 'n díle de 'nainte,
 Invasi'a straina,
 Chiamandu pagani si unguri, sê dantie pe mor-
 minte
 In patri'a româna!...

La lupta dar! La lupta! Sê ne vedemu d'aprópe!..
 Locustele 'ngropate,
 De n'ati strivitu chiar oulu, din fundulu negrei
 grópe

Invia mai turbate:
 N'omu mai gresî d'acuma! Trecutul sê ne 'nvetie!
 La vênátóre, frate!
 La vênátóre! Inse... nu puscile si betie!
 Sê-i bati prin libertate!..

B. P. Hajdeu.

11 februaru 1869.

Oda la Elisa.

— Comedia intr'unu actu. —

PERSONAGE

Ana Primaverescu
 Mircea Primaverescu
 Zamfira, servitóre.

Teatrulu represinta o camera-biurou; portrete murali. Dulapu cu carti. Biurou la stanga. Canape. Scaune. Tóleta la drépt'a. Usia la fundu, usia la drépta. Pendula in fundu.

S C E N ' A I

MIRCEA (La ridicarea cortinei Mircea scrie la biurou; elu depune condeiulu si ridicandu-se citeste.) Asié!.. (citindu) „O da! bun'a mea mama, visurile mele sunt adi realizate... De dóue luni Ana, dupa ani de lupte, a devenitu soci'a mea... Ana! tu scii, acelu angeru, care a inflacaratu sufletulu meu si in speranti'a posesiunei caruia amu gasitu poteri ca sê luptu cu miseri'a si sê-mi creezu o positiune... A! mam'a mea iubita!.. Candu ai vedé-o, tu ai da dreptate animei mele! Poesi'a nasce pe buz'a ei tremuranda sub sarutu... In albastrulu ochiului ei este seninulu animei... Candu braciulu seu rotunditu si satinatu ar inveluí grumazii unei statue, inca pétr'a rece ar simtí sangele sierpuindu si ducêndu, cu flori de fericire, la anim'a-i, viétia si palpitu... O s'ó iubesci, mana buna!.. E asié de naiva si totu de odata asié de avuta in cugetare... Abié o mica umbra in acestu tabelu de lumina: gelosi'a cam o domi-

na... Dar ce? Nu sunt flori cari, gelóse de radi'a ce iubescu, se intornu dupa radia, o urmarescu in tóte directiunile ei?... Altu barbatu ar voi sê coréga de gelosia pre Ana mea; eu voiu gasí correctivulu iubind'o din ce in ce mai multu... A! déca sinulu teu, sermana mamuca, a datu corpulu meu sange, viétia..., ea, Anicutia mea, a datu acestui corpu crescutu de desmerdárile tale, o anima care sê simta..., ea singura a pusu in fruntea ce incaldí sarutárile tale, cugetarea spre frumosu... Tu, mama, esti sorgintea vietiei mele, ea e aceea a fericirei... Rolulu vostru e d'opotriva mare... Asié câ tu nu poti fi gelósa de ea? Si-apoi ea te despagubesce pentru ceea ce i-ai datu tu prin mine, cu iubirea si recunoscinti'a ei... Recunoscintia! A! eu ti-o detorescu atât'a de mare, mamuc'a mea!... Voiu bine-cuventá positiunea ce-mi va face lumea, nu pentru mine, ci pentru câ voiu fi in stare sê odinescu betranctiele tale... Si voiu fi in stare, curendu... Elisa va fi a mea, draga mama, adi... mane... si atunci!.. Si chiaru déca nedreptatea nu mi-ar da-o, nu sum eu advocatu?... Oho! omu alu trebiloru omu positivu, cumu ai voitu tu... In locu de versuri ce-mi placeau, paragrafi si articli... In locu de imbatátóri'a armonía a animei, in locu de murmurele, de sióptele misterióse ale naturei... murmurulu tribunei..., sióptele intrigei, cacofoniile calomniei... A! candu mergu la Curte, mama, lasu anim'a acasa... In loculu ei punu codicele.. Totu e ce-va, nu-e asié mama? Sunt advocati si judecatori carii n'au neci anima neci codice... Ce au ei in locu?... O punga!..

„Nu cumva, mam'a mea, sê citești in aceste rînduri vr'ó imputare, câ-ci mi-ai consiliatu codicele in loculu lirei... O! lu-binecuvintezu acelu codice, care-mi va redá pre Elisa nóstra iubita... Róga-te lui Domnedieu, mama!., Mane e Sant'a Ana: diu'a Anicutiei mele... Voiu ca intre dóue bracie cari voru stringe-o la peptulu meu, sê-i spunu acele ultime versuri in cari sfarimat'a mea lira si-a permis sê cante pre Elis'a mea iubita...“ (vorbitu) Bine!.. Acum versurile.. A! éta-le:

„Te iubescu, Eliso, cumu cerbulu la munte
 Iubescu isvorulu cu duiosu murmuru ..

(Diarindu pre Ana care intredeschide usi'a furisiatu) Ana!.. (a parte) Curêndu acésta epistola sub plicu... De ar aflá... (Pune epistol'a in plicu si scapa in graba versurile josu.)

S C E N ' A I

MIRCEA. ANA.

MIRCEA. (a parte, in pragulu ussei.) Erá o scrisóre... catra cine?.. (tare) Mircea!

REGELE DE COCHINCHINA SI CURTEA SA.

MIRCEA. (Punendu in buzunaru scrisórea cu óre-care precipitare) Tu esti Anica mea?..

ANA. (aeru scrutatoriu) Esti ocupatu?.. Scrii?.. Sê te lasu?..

MIRCEA. (o intempina si o ié de mana) Am terminatu... Ce? vrei sê fugi?.. O guritia... nu?.. In dílele aste de legi nóue, nu cumva s'a schimbatu si legea ce amu fostu asiediatu intre noi?

ANA. Nu... Eu o recunosc... Si adi, ca totu deuna, ca de dóue luni, me supunu ei... Nu facu rebeliune... (lu-saruta) Articlu I...

MIRCEA. Articululu 2, 3, 4,... Vedu drag'a mea, asié legi mai intielegu si eu sê aiba câtu de multi articli... Ací paragrafiu nu se contradícu unii prin altii, ca sê deie locu de carcioacu, ci unele din altele nascu... Uite,.. Cap. I despre dragoste, § I, de guritia... Art. 2, man'a dupa gátu si ali-neatulu b, guritia... (cu imfasa) Am promulgatu si promulgámu... Noi Mircea, din grati'a Domnului Primaru, Domnu...

ANA. Nu... Barbatielu...

MIRCEA. O! da, sciu!... Fórte constitutio-nalu... cu ministeru responsabilu, ochii tei... Cu o camera: camer'a ta... colo... unde nu e palatulu de cristalu, dar unde sioptescu animei iubiri si sperantie... Cu unu Senatu...

ANA. A da!.. Unu Senatu... Biuroulu teu, acesta... A! sum in contra Senatului... Josu Senatului!!!

MIRCEA. (rídiendu) A! incetu! mai incetu!.. Senatulu e alu nostru!..

ANA. Nu!... Candu odata esti ací, pasu de mai afla anim'a lui Mircea prin §§ si dosare!..

MIRCEA (declamandu) Noi Ana... cea frumósa, amu decretatu si decretámu: Senatulu, biuroulu se desfintéza din domni'a nóstra... ha! ha! ha! ha!.. Biete biurou!.. Dar cine te-a pusu, nenorocitul, sê iei locu intre noi, audi! intre dóue animi cari se iubescu... Audi!.. unu biurou, acolo unde e locu pentru...

ANA. Pentru?..

MIRCEA. Pentru unu baetielu...

ANA. O fetitia...

MIRCEA. Unu baetielu...

ANA. O fetitia, care sê nu aiba biurou... Candu lu-cauti pre D. Mircea... scie!.. Deminéti'a scie, diu'a scie... sér'a, audi, sér'a chiar scie... mereu scie... Ce o fi totu scriindu D. Mircea?

MIRCEA. (ridiendu) Pleduarii...: Domniloru judecatori... D-le Procuroru... Asié precum, fiindu câ... Articululu... paragrafulu... capulu...

ANA. Pleduarii... scrisori...

MIRCEA. Ei da!

ANA. De siguru scrisori la clienti...

MIRCEA. La clienti...

ANA. A acea scrisóre...

MIRCEA. (a parte) Ai! a diarit'o... A! gelosi'a!.. (tare) ha! ha! ha! ce aeru de judecatoriu de instructiune?.. Scrisórea acésta (o scóte din pozunaru) e pentru...

ANA. Pentru?

MIRCEA. Pentru betran'a nóstra mama...

ANA. (cu satisfactiune) A!

MIRCEA. Si acum pentru miscarea ta nóua de gelosia ai meritá...

ANA. O iertare...

MIRCEA. Si-o sarutare...

(Pendul'a bate 11 óre)

Deja 11... Adio, copil'a mea...

ANA. Deja?.. Sunt numai 11!..

MIRCEA. Trebuie... Curtea... A! am unu mare procesu adi... La revedere, Anicutia... Tiene minte: am unu mare procesu!.. (si-ié cu viotiune si voiosu portofoliulu si se grabesce a esí fredonandu): Te iubescu... hum! hum! hum!... ca cerbulu ce 'n munte...

ANA. La revedere!... Deja!.. (Mircea ese).

S C E N ' A III

ANA. (Dupa ce acompániéza pana la usia pre Mircea.) S'a dusu!.. (oprindu-se langa usia in faci'a unui cadru) Lun'a de miere. A! Lemeni tu ai dreptate in cadrulu teu! Éca domnisorulu... Ce aeru de fericire... de beatitudine!.. Ca si Mircea alu meu de alta data... Pe buz'a lui intredeschisa aluneca pare anim'a lui... Man'a lui impregiura cu aprindere grumazii iubitei... A! ca si Mircea... A! Lun'a de miere!.. (la cadrulu din stang'a) Lun'a d'apoi. Domnisorulu e cugetatoriu... si-musca mustéti'a... cautatur'a e vaga.. Ce cauti Domnisorule?.. Éca iubit'a ta e langa tine!.. Man'a lui stâ totu dupa grumazi, dar e crispata... Sémana a mana ce ar simti deosebita placere a o stringe de gátu... Ce aeru preocupatu!.. A! trebile!.. Nu-e asié, Domnisorule?.. Biuroulu,.. Curtea?.. Ca Mircea... Aveti de lucratu? Pleduarii? Scrisori la clienti? Vr'o clienta? Ca Mircea póte... (revine in scena) O! elu nu me mai iubescu!.. O simtu... „Cand vei vedé, copil'a mea, mi-dícea d-n'a Savini, guvernánt'a mea, candu vei vedé, câ Domnulu e ocupatu asié câ nu are timpu sê-ti deie si tie óre de nu díle, sê scii câ-e luna d'apoi!“ Nu me mai iubescu!.. (intornându-se cu fati'a dâ de oglinda) Alt'a mai frumósa... Da! fugi urito!.. Nu vedi câ esti sluta?.. Ochi albastru!.. Ei! ce mai tréba? De

ce nu sunt negri? lui negri i placu... Nasu aquilinu... Audi! aquilinu acuma!.. Blondina!.. Vreu sê fi bruna! De-una-di sér'a admirá perulu negru alu primadonei... E bruna primadon'a!.. Ce mai tréba!.. Si arapóicele sunt brune... (merge si se asiédia la biurou) Nu me mai iubesc... Éca o septemana de candu abié gasesce timpu pentru mine la ór'a de prandiu... Totu scie... mereu scie... „Candu vei vedé, câ domnisorulu e pré ocupatu... lun'a d'apoi!“ A! afurisu biurou!.. (aruncandu cu mania hartii dupa elu) Blastemate hârtii... (le reasiédia) Uite! par câ sunt unu copilu care bate scadur'a pe care a cadutu... (pausa) Nu, alta data elu ve incredintiá vóue asié de dulci taine pentru mine... Voi mi-a-ti adusu versuri in care Mircea alu meu cantá imnulu animei!.. Asié, dar si câtu veninu poteti voi da omului... Harti'a e ca limb'a lui Esopu... D'asiu fi eu, cum bine facu câ nu sum, unu scriitoriu, asiu face istoriculu hârtiei. Primulu periodu: Hârti'a de la 2—7 ani: egalitatea hârtiei inaintea smeului si a porumbeiloru... Periodulu alu doile: de la 7—14 ani: hârti'a dascalu, hârti'a pensum, hârti'a ghimpósa, aspra... Alu treile periodu: hârti'a de 15 ani: hârti'a colóre rosia, dulce, satinata, catifelata, parfumata... din fia-care coltisioru câte unu ah! câte unu oh! pe fia-care pagina... Periodulu alu patrul: hârti'a taraboiu... §§, articulu cutare... Asié precumu fiindu câ... Ceru cuventulu!.. Josu Ministeriulu!.. „Romanulu“, „Tiér'a“, „Pres'a“, „Scrînciobulu“... Hârti'a papilotu, hârti'a de co-peritu borcane... hârti'a de luna de apoi... Uite, ca asta de pilda (ridicându de josu versurile scapate de Mircea) Én se vedi: „minte!.. (hârti'a din periodulu alu treile aru fi dîsu: e in eróre, se insiela... Asi!.. politeti'a nu este din periodulu alu patrul, dîsu si politicu...) Minte, d. deputatu Coscodanu... Rosii carnivori... Albii tradatori... In numele egalitâti, fraternitâti, libertâti, preopinentii sunt ticalo... (vorbindu desface hârti'a cu versurile si d'odata se intrerumpe) Ce vedu?... (citesce) „Oda la Elisa“. Elisa? Oda?... Scrisórea lui Mircea... A! Domnedieulu meu!.. Tremuru... (citesce)

„Te iubescu, Eliso, cumu cerbulu la munte iubesc isvorulu cu duiosu murmuru...“

(cade abatuta pe scaunu) Tradata!.. Iubesc pre o Elisa!... tradata... A!.. desmermerdâvile tale... Adineóra chiar... Acum intielegu preocupatiunea lui... Iubesc... (plansu continuu) De mai multe dîle iubesc pre acea Elisa... E frumósa acea Elisa?... O iubesc ca cerbulu.. Ce próstia!.. Se vede câ e sluta... Numai o sluta

póte sê inspire asié de stupide versuri... (cî-tindu)

„Te iubescu, Eliso, cumu cerbulu la munte...“

A! dîce: „Cumu cerbulu la munte iubesc isvorulu cu duiosu murmuru...“ (cu resolutiune) Murmuru?... Da! murmura anim'a mea Iovita!.. A! iubesci, Domnisorule, o Elisa?... Uiti câ femeia si-are resbunarea lesniciósa, gata..., fia ea câtu de sluta, cu atátu mai multu candu nu e unu monstru... Câ-ci sê scii câ nu sum unu monstru... Altii o vedu acést'a... Capitanulu, bunióra... E teneru capitanulu... pórtá epolet'a cu o elegantia... A! Domnisorulu iubesc... (suna) A! Domnedieulu meu! Resbunare,.. Resbunarea e róu'a in secete...

S C E N ' A IV.

ANA. ZAMFIRA.

ZAMFIRA. Dómn'a a sunatu?

ANA. Da, Zamfira... (a parte) Cum se incepu? (tare) Zamfira... Zamfira... Dîceai câ Capitanulu?

ZAMFIRA. (a parte) Éca... Éca... Éca... (tare) A! candu ai scí dómna, câtu te iubesc.

ANA (revoltata) Ce cutezare! ..

ZAMFIRA. Te iubesc atát'a!.. O! crede pre Zamfira, sor'a d-tale de lapte. Potu eu sê te insielu Dómna?..

ANA „Te iubescu Eliso“ ... Tradata!.. (cugetatória)

ZAMFIRA (a parte) Ce o fi schimbarea asta neasteptata? O scrisórea.. (catându sê citésca preste umerii Anei) Ai! ai! ai! „Oda la Elisa“ ... Intielegu!

ANA. (meditandu) Si acele protestatiuni de iubire?... Sunt abié dóue septemani, capulu lui pe bratiele mele, la Tuzla, pe stanc'a Vulturului, lasamu sê vorbésca in tainicu limbagiu valurile cari se sdrobiau la piciórele nóstre si buz'a lui pe a mea, mi-trecea intr'unu lungu sarutu anim'a lui!.. O! minciuna a iubirei!

ZAMFIRA. (a parte) De minune!.. Zestrea mea e sigura!.. (tare) A! domnisor'a mea... Ce vorbesci dta de iubire? Barbatu, sotiu si iubire nu incapu in aceea-si casa... Asta nu s'a mai vedutu... A! vorbesc-mi de amantulu care sub feréstr'a ta stâ cersindu nopti intregi o cautatura a ochiului teu... Vorbesc-mi de amantulu, care candu intalnesc man'a ta, fiori sguduescu corpulu lui si peptulu i se despica sub violinti'a palpitulu!..

(Va urmá.)

V. A. Urechia.

SALONUL.

Conversare cu cetitóriile.

(Numai siese pagine, — nici o idee, — femeile singure, — ce nu pré trebuie sê scie femeile, — estramitati, — progresu in beserica, — nea de martisioru, — drépt'a stang'a, — eventualitatea, — o dama care mi-a cerutu versuri pentru amic'a sa, — unu versu nemtiescu.)

„Numai de siese pagine scrise mai am inca trebuintia. Culegatoriulu.“

Aceste cuvinte sunt scrise pe unu petecu de hartia, ce unu copilu din tipografia mi-lu aduse in momentul presinte.

Numai siese pagine! Dvóstre, stimabile cetitórie aveti sê ve bucurati de acést'a, câ-ci prin urmare conversarea mea are sê fia scurta.

Numai siese pagine! De alta-data m'ar fi superatu acést'a restringere, acuma inse me bucuru, câ onorabilii mei colaboratori mi-au lasatu numai siese pagine. Si aceste sunt multe pentru mine.

Cu ce sê umplu siese pagine acuma, candu in negur'a fantasiei mele nu-mi luminéza nici macaru unic'a schintea de idee cu spiritu?

E bine. N'am incatrâu. Salonulu „Familiei“ e inca desiertu. Cauta sê conversezu cu dvóstre, pentru câ ar fi unu „actu“ de neeticheta a ve lasá singure.

Apoi damele singure se cam urescu.

Da, se urescu.

Fia ele câtu de frumóse si incantatórie; sê aibe toilettele mai frumóse; si sê posiéda unu spiritu câtu de viu si bogatu, — candu sunt numai intre sine, fara nici unu barbatu, nu-si petrecu bine, conversarea loru e monotóna, si toilettele li remanu neadmirate de nimene, — pentru câ o dama nici odata nu admira toilet'a alteia.

Inse indata-ce a intratu in salonu vr'unu barbatu, fetele loru stralucescu de bucuria, nu mai vorbescu cu atát'a nonchalance ca pan' atuncea, ei spiritulu loru devine o fantana saritória, care vérsa mfi de radie spirituale. Tóte vreu a escelé, tóte voru a fi admirate.

De ce nu?

Acést'a nisuintia nu contine nici unu reu. Barbatii au o multíme de vanitáti ridicule. Unulu se simte fericitu, câ dinsulu scie sê mane caii de minune bine; altulu se simte falosu, câ-ci e unu biliardistu renumitu; alu treile are alte defecte, si asié mai toti au câte o inusire, ce-i impinge spre vanitate. De ce dar sê nu permitemu si femeiloru frumóse, ca si ele sê tiena ni tielu la frumseti'a loru.

Inse numai „nitielu“ si nu mai multu!

Domnedieu n'a creatu alta fiintia mai frumósa decâtu femei'a. Dar o femeia intru adeveru culta nici odata sê nu arete lumei, câ e frumósa. Am vediutu multe femei frumóse, cari n'au avutu altu defectu, decâtu câ au „pré“ sciutu, câ ele sunt frumóse.

Indata ce femeile trumóse desconsidera marginea ambitiunii loru indegetata mai susu, ele intra intr' unu stadiu, in care nici odata nu-si voru eluptá vr' o stima durabila din partea barbatiloru culti si seriosi.

Si deosebitu fetele ajunse in acestu stadiu sê nu uite nici odata, câ junii carii in asemenea impregiurári petrecu cu ele câte-ve mominte placute, li sunt numai curtenitori, dar nici odata nu le voru conduce la altariu.

Câ-ci stadiulu acest'a e — cochetari'a.

Care barbatu ar avé gustulu sê-si ia de socia vre o copila cocheta? De siguru numai cutare habaucu, care n'are nici o cunoscintia de lume. De aice urmeza impregiurarea curiósá, câ nevestele cochete mai totu-de una au barbati — stupidi.

Estramitátile convinu, — dice proverbulu francesu.

Inse numai acuma observu, câ in locu de a vé prócurá vr' o distractiune, ve tienu o predica de postulu mare.

Nu e mirare, câ alunecai pe terenulu prediceloru, câ-ci pe aice sunt acuma la ordinea dlei predicele. Besericele s'au metamorfosatu in teatre, si preotii s'au facutu artisti — teatrali. Lumea alérge ca la locurile de petrecere, — si diuariile au in tóte besericele pre corespundintii loru.

Apoi mai díca cine-va, câ civilisatiunea nu progreséza!

Da, tóte progreséza inca si tempulu. In lun'a trecuta de siguru multe dintre cetitóriile nóstre s'au spariatu, câ nu va mai ninge si asié nu voru mai avé nea de martisioru, — câ-ci atmosfer'a erá primaverósa. Modestele viorele au si inceputu a se ivi ici si colo, dar se retrasera érasí, câ-ci intr' o deminétia néu'a acoperi campurile, stradele si tóte casele.

In dominec'a trecuta, candu ningeá mai bine, mersei la unu amicu. Intraí in curte si o pandia animata de ambitulu etagiului primu atrase atentiunea mea. Pandi'a erá pusa afara ca sê se adune néu'a intr'ins'a. Vediendu-o, nu me potui oprí sê nu suridu. Serman'a copila, cugetam, ar poté sê fia si mai modesta! Dar nu rideam numai singuru. Tóta cas'a ridea cu mine dimpreuna. Amiculu meu erá chiar afara, si ridea si dinsulu.

— Cine a pusu pandi'a aceea afara? — lu-in-trebai.

— Domn'a X, response dinsulu.

La ast'a apoi risei si mai bine. Si ca sê rideti si dvóstre, trebuie sê sciti, câ domn'a X nu e ténera, câ-ci a trecutu de — cinci-dieci de ani:

Nu insedaru canta romanulu, câ:

Fia bab'a câtu de baba,
La vióra totusi scapa!

Intr'aceea aice ca si la tiéra, in cetate séu la sate, resuna acuma de totu alte cantece, cari tóte sê finescu asié: „Sê traiésca deputatulu nostru!“

Dar stimabilele nóstre cetitórie n'au sê ia parte la aceste manifestatiuni politice. Deci nu li pasa multu déca va invinge stang'a séu drépt'a?

De cumva inse si femeile aru avé votu, de siguru aru invinge stang'a. Tóte aru votá pentru stang'a, câ-ci si anim'a e de-a stang'a.

— Da, observa unu satiricu, aru votá pentru stang'a, de cumva cutare barbatu li-ar oferí drépt'a.

Lasu sê judecati dvóstre, déca acést'a gluma e nimerita séu ba? Êr eu neaseptandu resultatulu judecátii dvóstre, voiú grabí a incheiá acést'a conversare.

Dar inca nu potu.

Dóue pagine mai lipsescu inca.

E bine eventualitatea a dese ori a jocalu unu rolu mare. Newton de cumva eventualmente nu i-ar fi cadiutu unu meru pe frunte, n'ar mai fi descoperitu puterea atractiva a pamentului. Santa eventualitate inspira-mi dar o idea pentru aceste doué pagine!

Dar éta usi'a mi-se deschide. Intra o dama cu unu — catielusiu. Ambii repetîmu stereotipele frase de „me bucuru.“ Intr'aceste catielusiu cu ghiarele sale lutóse sare pe divanu. Dam'a ocupa locu. Eu fatia cu dins'a. Si incepemu a conversá nemtiesce

Despre ce?

Despre poesía si amoru.

Mi-a spus, cá a aflatu, cá sum redactoru si me ocupu de poesía, si cá a venitu la mine cu o rogare fórté delicata.

— Delicata? — intrebai.

— Da, încátu mi-a constatu multa lupta in internulu meu, pana ce trecui pragulu dtale.

— A, dóm'n'a mea, me faci nerabdatoriu.

— Am o amica, continuá dins'a, serman'a e in-amorata.

Urmá o pausa. Éra eu eram p'aci aprópe sê me spariu, nu cumva sê fíu eu fericitulú alesu alu amicei sale.

Dóm'n'a contiuaá:

— Amic'a mea ar dorí sê tramitia amantului seu o poesía de amoru. Am venitu dara cu rogarea, sê-mi scrii unu micu versuletiu, numai diece síre.

De ast'a inca n'am patítu.

— E bine, dóm'n'a mea! Bucurosu asiú impliní dorinti'a dtale, dar eu in viéti'a mea n'am facutu nici o poesía — nemtiesce.

— Totu un'a, — replicá dóm'n'a, — cêrca numai si de siguru vei reusi.

Eventualitatea mi-siopti o idea, si ca sê scapu de dóm'n'a si de catielusiu ei, i dísei:

— Nu-mi pasa! Dar déca versulu nu va placé amicei dtale, eu nu voi face altulu. Ér pentru acestu martiriú alu limbei germane sê me ierte Schiller, Goethe, Heine si Lessing!

Me pusei la mésa. Scrisei câte-va síre. Le sigilai in o cuverta de epistola. Apoi dísei dóm'n'ei:

— Aice e versurelulu. Sê nu-lu desfaci, decátu numai a casa.

Dóm'n'a multiamí si se duse.

In epistola scrisei urmatóriele síre:

Der Mond war blas,
Als ich alleine sas,
Und ohne Spasz
Fisolen asz.

Nu scíu ce sensatiune va fi facutu versurelulu meu, candu cele doué amice a casa desfacura epistol'a mea; dar atât'a speru, cá dóm'n'a aceea nu va mai veni la mine sê-i facu versuri.

Dar éta se umplú si pagin'a a siesea. Culegatoriu lu de litere mi-díce: destulu.

Incheiu dara, cerendu-mi scusele.

Astfelu de conversare compunu eu atunce, candu nu scíu ce sê scriu.

Iosifu Vulcanu.

CE E NOU?

** (Cu placere anunciámu,) cá premiulu „Familiei“ pentru semestrulu curinte e gata. Suntemu convinsi, cá acestu tablou frumosu „Coriolanu si Veturi'a“ si-va eluptá numai decátu placerea on. publicu. Este

unulu dintre cele mai frumóse tablouri ale nóstre de pan acuma. Espedarea s'a si inceputu, si sperámu, cá pana in finea lunei presinte toti abonantii nostri lu-voru primí. Espedarea se face in ordinea aceea, in care primiramu abonamintele. Dupa ce s'au espedatu tóte, vomu anuntia. Observámu inse, cá de asta-data tabloulu „Davidu“ nu se póte inca tramite, cá-ci nu ni-a sositu de la Berlinu, — dar dupa primire, se va espedá si acest'a numai decátu.

** (In numerulu venitoriu) vomu ince a publicá unu pré interesantu articulu istoricu de celebrulu nostru istoricu dlu B. P. Hajdeu, carele intre multele sale ocupatiuni nu se uita nici de modest'a nóstra intreprindere, ei din candu in candu vine a inavuti cu câte unu buchetu dragalasiu cunun'a opurilor publicate in „Familia.“ Articolulu dlui Hajdeu e intitulatu „Amorulu in cronicile romane“, pentru aceea va avé unu interesu duplu pentru onorab. nóstre cetitórie.

** (O rectificare.) In nrulu trecutu alu foi nóstre publicaramu intre noutáti o mica notitia relativa la asociatiunea din Aradu. Acuma primimu o corespundintia lunga, dreptu respunsu la notiti'a ce a estrasera. nu la dorinti'a mai multora din o corespundintia particularia. Onorab. domnu, carele ni-a onoratu cu respunsulu acest'a, ni va permite, cá nu vomu publicá scrisórea sa in estensiune, precum n'am publicatu nici ataculu in estensu. Estragemu dara urmatóriele: „Zelulu de a cercetá localitatea asociatiunii nóstre in anii din urma au scapatatu in asié mesura, in cátu potu marturisi consciintiosu, cá dintre membrii asociatiunii, cari nu au officii in direptiune, cu septemani, ma chiaru cu luni intregi abié câte unulu cercetéza localitatea asociatiunii; si déca totusi localitatea e cercetata: acésta onóre i vine mai alesu de la cáti-va teologi, gimnasisti ori preparandi, cari fara a fi membrii asociatiunii, in órele loru libere se folosescu de lecture in localitatea asociatiunii, cu tóte cá dintr'insi abié doi trei si-au scosu licenti'a, ce o pretinde ordulu casei. Impregiurarea acésta, altcum destulu de trista, inca totu nu ar fi produsu lips'a, de a se cautá mai bine: candu sê se inchida, si candu sê se deschida peste dí localitatea asociatiunii; déca nu intrevenea unele abusuri din partea diletantiloru nostri, cari s'au manatu pana acolo, cá unulu dintre cei mai putienu cunoscuti, venitu nu scíu de unde, vrea sê intrebuintieze localitatea asociatiunii de adapostire peste nópte, dupa escesele perpatrare in beutura. Cine dar' e acél'a, care sciindu, cá ori unde, ér' mai alesu la unu institutu ca alu nostru, trebuie sê se tiena ordulu bunu, — va poté face aprensionsi, pentru cá in timpulu de érna asociatiunea nóstra cea fórté marginita in midilócele materiali, nu incaldiesce si nu luminéza sér'a tardíu localitatatea sa in favórea acelora, cari necum sê aiba dreptu de a cercetá localitatea, dar uneori chiaru si abuséza ritu cu favorurile, ce li se concedu. Acést'a firesce nu voiescu sê tréca ca o acusa generala asupra tenerimei intregi. Cátu pentru partea din urma a insinuárilor: dechiaru de o denuturare, cá in localitatea asociatiunii din 7 pana in 14. februaru in tóte dílele s'aru fi tienutu scóla de antiu. — Ce este in lucru, éca vi o spunu. Existe adanca sub unu operisuiu, ma chiaru in vecinatate nemedilocita cu localitatea asociatiunii nóstre unu pensiuonatu de fete, care mai alesu la noi romanii are nume fórté bunu, pentru cá mai tóte familiile romane din Aradu si din pregiuru. in acelu pensiuonatu si-au crescutu si si-crescu ficele sale. Din intemplare, séu mai bine dicandu din

lipsa, asociatiunea noastră tiene în arenda localitatea sa chiaru de la proprietarés'a pensiunatului amintitu, carea însasi dupa partea barbatésca e de unu sange cu noi; si nu odata s'au intemplat, de amu trebuitu sê ne servimu de bunavointi'a ei în cele ce se tienu de partea economica a asociatiunei, din asta cauza conducatoriulu actualu alu direptiunei a datu voia proprietaresei de pensiunatu, a tiené ultim'a proba de dantiu intr'o odaia a asociatiunei, singuru numai din acea cauza: câ-ci arip'a casei, unde se afla salonulu pensiunatului, e de o constructiune noua dar mai slaba, [și asiá dupa inhibitiunea intrevenita chiaru în dîlele din urma, nu a fostu iertata a se tiené acolo prob'a ultima, la care afara de eleve concurgu si parintii loru. Prob'a acésta s'au tienutu într'unu timpu, candu si altcumu localitatea asociatiunei stâ inchisa, si aceea nu a tienutu din 7 pana în 14. precumu vré corespundintele Dvóstre: ci numai în sér'a din 13. februaru. "Publicandu acést'a, declarâmu polemí'a închíata în fói'a noastră.

* * (Adunarea de la Mecurea) a fostu fôrte numerósa. A participatu vr'o cinci sute de membrii. La votisare s'a primitu pasivitatea absoluta. Contra acestui principu au votatu numai cinci insi, adeca dirigatorii Hosszu, Puscariu, Porutiu. Bárdosi si redactorulu Cris-tea. În fine s'a alesu unu comitetu centralu natiunalu de 25 membrii, cu resiedinti'a în Sibíiu. Acestu comitetu s'a compusu în urmatoriulu modu: presiedinte Ilia Macelariu, membrii: Ioane Hanea, Iacobu Bologna, Nicolau Popea, Dr. Ioenu Nemesiu, Visarionu Romanu, Ioanu Rusu, Georgiu Baritiu, I. G. Ioanu, Dimitriu Iuga, Dr. Stoianu, Antonelli, Aronu Densusianu, Ioanu Branu de Lemeni, Ioanu Moldovanu, Ioanu Vlása, Dr. Ioanu Ratiu, Simeonu Balintu, Ioanu Axenti Severu, Ioachimu Muresianu, Gavrilu Manu, Ioanu P. Maioru, Nicolau Gaetanu, Dr. Avramu Tincu, Augustinu Munteanu si Ioanu Pamfilie.

* * (Portretele lui Cuza.) Se scrie de la Bucuresci: În diu'a de 11 Fev. s'a vendutu aice în piatia nisce portrete ale lui Cuza, încadrate în cocarde natiunale. Politi'a a opritu indata acestu comertiu. Relativu la acésta „Monitoriu oficialu“ publica unu comunicatu, în care se dîce, „câ portretele au fostu date de d-n'a Ioanidi spre a le aruncâ în piatia, înse impartítoriuulu a socotitu, câ este mai bine sê le venda cu unu pretiu micu ca sê póta castigá ceva. Portretele s'a facutu deja înainte de anulu 1862 si numerulu loru nu se sue la cifr'a de 30. Faptulu s'a inaintatu parchetulu.“

* * (Procesulu lui Falcoianu.) Septeman'a trecutú a avutu locu înainte Curtii de Apelu în Bucuresci procesulu în contra torturatorii de la Marasiesci. Cei ce au pledatu pentru torturati au fostu procurorele genaralu alu Curtii Apelative din Bucuresci, avocatii d-nii P. Gradisteanu si M. Schina, éra cei ce au pledatu pentru torturatori au fostu avocatii d-nii Statescu, George Petrescu si Pantazi Ghica. Sentinti'a Curtii este urmátorea: G. Falcoeanu, doi ani închisóre si degradatiune civica pe trei ani; Potopu, procurore de Putna, unu anu închisóre si trei interdictiune; Dimitrie Popu, prefectulu de Tecuciu, doi ani închisóre si trei ani interdictiune; Rateu, politiaiu de Focsani, siese luni închisóre; Constantinescu, Prefectu de Putna, trei luni închisóre; Conducatorul Vasilie, unu anu si diumetate de închisóre; doi dorobanti, amendoi la o amenda de 500 lei noi. Pe langa aceste pedepse; osanditii, afara

de Conatantinescu si Vasilie conducatorul, sunt supusi la o despagubire civila si solidara de 1500 galbeni în favórea victimeloru.

* * (Societatea Petru Maioru.) În siedinti'a de la 11 martiu B. Cornea a vorbitu despre tuberculósa, éra Fr. Longinu a declamatu „Mihnea si bab'a“ de D. Bolintineanu.

* * (Diu'a de 11 fauru la Blasiu,) adeca diu'a de trei santi la Blasiu e un'a dintre serbatorile principale. Tenerimea gimnasiala de acolo, precum ni se scrie, si în anulu acést'a a serbatu diu'a amintita cu o festivitete frumósa. Solenitatea se incepe totu-de-una prin miss'a celebrata în catedrala, dupa care publiculu intra în sal'a gimnasiului, unde si în anulu acést'a se tienura oratiuni în mai multe limbe. Fíacare oratiune fu urmata de aplausele cele mai frenetice. Da mai mare placere causá poesí'a intitulata „Libertatea“, si declamata de autoriulu ei, studintele Teodorn Ciontea. Dupa acésta corulu vocalu intoná „Limb'a romanésca“ de G. Sionu, care asisdere produse efectu bunu. În urma corulu mai cantá „Mersulu lui Iancu“ si publiculu se departá multiumitu. Sér'a în sal'a otelului natiunalu se arangiá o petrecere de dantiu. În decursulu pauzei nici toastele nu lipsira. Mai antáiu luá cuventulu presiedintele balului profesorulu N. Solomonu, si multiami óspetiloru, carii onorara cu presinti'a loru acestu balu arangiatu în favórea studintiloru mai lipsiti. Apoi tenerulu P. redicá unu toastu intru sanetatea barbatiloru nostri de frunte. Si în urma unu altu teneru inchiná pocalulu pentru sesulu frumosu. Balulu durá pana deminéti'a la cinci óre.

* * (Balulu dameloru romane din Blasiu) se tienu la 28 fauru în sal'a otelului natiunalu. Petrecerea fu viala si durá pana deminéti'a. Corespundintele nostru, pe care lu-rogâmu sê ni raporteze si de acuma înainte noutátile sociale de acolo, ni scrie, câ reginele balului au fostu dsiórele Victoria Tamasi, Elena Moldovanu, Rosalia Bucneru, Valeria si Cornelia Gusti, Rosalia Popu, Agnesa Lazaru, Maria si Ana Popu.

Literatura si arte.

* * („Oda la boiari.“) Acést'a poesia frumósa o scótemu din diuariulu „Romanulu“, unde aparuse pentru prima óra. Inteliginti'a onor. nostri cetitori ne dispensa, ca sê analisâmu frumsetile acestei flori alu parnasului romanu; observâmu numai atât'a, câ dlu Hajdeu în acést'a opera a sa a datu espresiune simtiemiteloru romane din tóte partile.

* * („Resvanu voda.“) Dilele trecute se representá pe scen'a de la Bucuresci dram'a dlui Hajdeu, intitulata „Resvanu voda.“ Acea séra în care s'a jucatú acést'a piesa de unu pretiu literariu, de siguru a fostu o serbatóre pentru teatrulu natiunalu, — pentru aceea sperâmu, câ corespundintele nostru ni va dá placut'a ocaziune, de a poté impartesi o publicatiune mai speciala despre representatiunea acést'a.

* * (Diuariu nou.) La Romanu a aparutu unu diuariu nou, intitulatu „Femei'a“, sub redactiunea dlui I. Gheorghiu. Noi nu poturamu vedé inca nici unu numeru din acestu diuariu, care se numesce „nepoliticu“, pentru aceea nici nu potemu sê vorbimu despre dinsulu nimica.

Din strainetate.

‡ (*Regele din Cochinchin'a si curtea sa.*) Crede-mu că fia-care dintre stimabilele noastre cetitoric, ca economie bune, voru cunósce soiulu găineloru din Cochinchin'a. Cine ar fi cugetatu ca gainele sê faca renumita o tiéra? Cochinchin'a numai prin gainele sale a devenitu cunoscuta. Despre luptele cochinchinianiloru, cum Lienfang a jefuitu palatiulu regiloru din dinasti'a Kuli, cum a furatu cele dáu-spre-diece table de auru, — lumea pucina cunoscutia are. Pe tempulu lui Ludovicu alu XVI. s'a ivitu câti-va deputati din Cochinchin'a subu conducerea episcopulu Pigneaux. Episcopulu a voit ca Franci'a sê faca o aliantia cu Cochinchin'a. Regele Francei a tramisu dáu-diece de nâi si cinci mii ostasi regelui Gialong in contr'a caruia togmai atunci s'a scolatu poporulu. Éra regele Gialongu a concesu comerci cu Francii si a promis, câ aliatulu seu i va tramite 40,000 ostasi armati. Inse promisiunea a remasu numai promisiune. Atât'a folosu totusi a fostu, câ multi Franci s'au asediatu in Cochinchin'a si prin missiunari au crescinatu pre multi, pana cand regele Mingmeng a inceputu de nou a persecutá pre crescini. Cochinchin'a e o tiéra avuta, locuitorii i sunt blândi amicabili; mai multu mici, cu ochi micuti, nasu turtitu, peru negru si aspru, pele galbena, frunte ingusta, fatia rotunda. Ilustratiunea nóstra din nrulu presinte ni represinta pre regele din Cochinchin'a si curtea sa. Guvernarea statulu se implinesce prin siese Mandarini supremi; ministrulu elefantiloru presidiéza in senatu, si duce afacerile esterne. Curtea regéscea e arangiata dupa gustulu si mod'a cochinchinianiloru; capital'a tierii e Huen. Civilisatiunea si-a estinsu bratiile sale si preste acést'a tiéra, unde fara incetare totu inaintéza.

‡ (*Tito Cowaru.*) ducele revolutionariloru din Seelandulu nou a adresatu o epistola catra generalulu si comandantele armatei englese Witmore. Epistol'a e datata din 5 dec 1868 din Werwar. Si contine urmátóriele: „Generalulu Witmore i dâmu urmatoriulu svatu bunu si seriosu. Salutare! Si cu acést'a te intrebu a cui e Anglia, si a cui e acelu pamentu pe care esti acuma? Ti-voiu spune: Ceriulu si pamentulu au fostu creatu; intru-o dí a fostu creatu omulu, si tóte, ce suntu in lume. De cumva credi, câ Domnedieu a facutu tóte, e bine, intru acést'a suntemu de o parere. Tu esti nascutu in Europ'a, si locuint'a-ti a fostu Anglia; noi suntemu Maorjani din Seelandulu nou. Acuma cugeta, câ intre noi si intre tine e unu despartimentu fórtu mare — oceanulu. Pentru ce nu ai cugetatu la acést'a inainte de a veni aici? Du-te dar din tiér'a mea acolo de unde ai venit, colo peste oceanu! Parasesce orasiulu, si du-te unde voesci. Redicâ-te si botezendu-te curatiesce-te de pecatele tale. Provóca numele lui Domnedieu. Atâta va fi destulu. Tito Kowaru.

‡ (*Caltiumi saritórie.*) Velocipelele inca nici nu s'au introdusu bine in moda, si au si scapetatu din valórea lor, câ-ci unu americanu, Martin Krag, a inventatu asié incaltiaminte, la cari nu se recere atât'a potere si totusi face mai bunu servitiu; intru o óra poti caletóri 7—8 mile, in casu de necesitate si 10—12 mile. Caletóri'a e fórtu comoda si nu se recere alta decâtu ca pamentulu sê fia uscatu si tare. Krag a si capetatu privilegiu de a poté fabricá instrumente de aceste.

‡ (*In Anglia*) s'au intemplatu o nenorocire mare. Anume: una multime de ómeni reparau calea ferata,

candu odata patru vagóne incarcate cu carbuni alunecara de pe síne. Caderea a fostu teribila, de pe o inaltime de siese-diece de urme, încâtu ferestile edificelor din apropiare tóte s'au spartu. Vagonele sfarmate au ingropatu dáu-diece de lucratori barbati si femei. Dupa multa truda pe patru spre-diece insi i-au potutu scapá din mormentulu carbuniloru, dar ceialalti cadiura victima. Cei m antuiti asié suntu de raniti, in câtu nu e multa sperare sê remana in viéta; éra cei morti asié au fostu de sdroboti câtu nu-i poteau deosebí unulu de altulu.

‡ (*Unu procesu interesantu.*) La tribunalulu din Neapolu se pertractéza unu procesu, ce a atrasu atentiunea publiculu de acolo. Procesulu e contra preotulu Treglia; tribunalulu trebuie sê judece sí sê debata aceea intrebare, câ: „concedu legile preotiloru (catolici) a se poté insorá?“ Advocatulu Catucci prin o vorbire frumósá si plina de logica, a demonstratu, câ preotulu ca cive a statulu nu numai are dreptu, ci trebuie sê se insore. Replíc'a avocatulu Origlia a fostu cu multu mai debila de câtu sê pota restorná argumentele contrariulu seu. E verosimulu, câ intrebarea se va deslegá in fovórea preotulu Treglia, ceea ce dorescu si Napolitanii.

‡ (*O copila dragalasia.*) O copila frumósá, tenera si imbracata elegantu siedeá in dílele trecute pe scaunule pravóse ale tribunaiulu din unu suburbiu de Paris. Cum a ajunsu acést'a nimpha placutu aici? Ne va spune indata birjariulu carele fu insielatu prin dinsa. Maria Luisa Chevalier e aceea copila dragalasia. Sê vedemu ce díce birjariulu, despre cele ce au facutu copil'a cu elu. — Intr'o deminétia — díce elu — eram la statiunea mea, pe calea Palier, cand copil'a acésta s'a urcatu in cabrioleta dícandu câ mi-va plati dupa óre. „Iute, birjariule — mi-strigá ea — adi am sê facu multe visite. Inainte numai!“ — Api amu mersu dintr'unu capetu a Parisulu in altulu. Dupa ce o asiú fi portat'o mai multe óre — a flamenditu. Mi-demanda sê manu la unu otelu frumosu si cercetat, unde cu unu tonu si unu surisu angerescu mi-dice: „Amice nu amu bani marunti, imprumutu-me cu doi franci ca sê potu dejuná, apoi insémna numai in conta!“ — Eu i-amu datu doi franci, éra ea merse la dejunu, pana cand eu adapai caii si mancai. De abié finí cand éra veni, si placaramu ca pana atunci dintr'o strada in alta pana mai in de séra. In urma me opri inaintea unei pravalii „Amice, díce ea cu o privire ce me desarm'a — sum invitata la unu prandiu mare; trebuie sê mergu la friseur si sê-mi cumperu manusiu, imprumuta-me inca cu trei franci.“ Ce am avutu de a face? I-am datu. Nu peste multu se ivi éra si immanusiata si frisata á merveille: „Inante!“ strigá ea. — Bietulu animalu nu mai potea. In urma inaintea unui palatiu iluminatu mi-strigá sê stau. Aici a pranditu. Pe la optu óre éra veni la mine. „Frate, — mi díse cu blandétia — acést'a petrecere nu-mi place, mai bine voiu merge in Mabilie sê jocu o polca. En avant si mai imprumuta-mi doi franci, atât'a e pretiulu de intrare. Scrie numai in conta, câ voescu sê-ti platescu totu odata! Ti-voiu fi recunoscatória!“ Potutu-amu fi asié tiranu sê nu-i dau, candu asié de frumosu se uitá. I-am mai datu doi franci. Tóta nóptea am statu inaintea gradinei Mabilie; érá mai la diua, toti si tóte s'au departatu numai ea nu mai vinea. Porumbiti'a mea a sboratu. Asta nu face nimicu — câ-ci érá frumósá.“ Copil'a frumósá negá

tóte, cum ar fi chiaru nevinovata. Dar angerulu frumosu nu a scapatu fara inchisóre de trei luni.

‡(*Persecutiunea crestiniloru.*) In Cochinchina crestini sunt persecutati in modulu celu mai infioratoriu. Misionariulu Sorel, publica in „Express“ (fóia englesá) câteva date despre sórtea trista a crestiniloru din Cochinchina. Dice, cá in comun'a „Thi-Thin“ la demandarea unui preotu paganu cu numele Thao s'a ucisu dóue dieci-si patru de ómeni, numai pentru aceca, cá au fostu crestini. Intre cei ucisi au fostu optu copii si patru femei. Pe cáti-va i-au bagatu in apa ferbinte, pe unii au aprinsu cas'a si i-au arsu de vii, éra pe altii i-au decapitatu si i-au aruncatu in fantana. Pe unii i-au strapunsu chiaru preotii pagani. Pe multi copii i-au trasu prin frigári iraintea mameloru loru. Doi-spre-diece crescini numai prin fuga si-au potutu salvá viétia, éra trei prin aceca, cá s'au facutu pagani. Pentru infranarea paganiloru s'au tramisu ostasi francesi.

‡(*Francesulu si aristocratulu magiaru.*) Unu dñu-ariu francesu scrie urmatóriele: Jean A... in caletori'a sa prin Europ'a a cercetatu si Ungari'a, petrecandu cáte-va díle si in Pest'a. In diu'a urmatoria, dupa ce a vediutu tóte raritátile capitalei, s'a dusu la preambulare, unde intelni pe-unu cunoscutu alu seu. Amiculu seu erá insocítu de unu aristocratu magiaru. In momentulu urmatoriu facú cunoscintia cu dñsul. Magiarulu lu-invità la prandiu pe dñu'a venitoria. Mane-di se duse; apoi fú recomandatú la mai multi, dar se necesiá cá nu potea se conversedie cu fiecare. Jean A... si-a datú tóta silinti'a, ca sê fia fal'a natiunei sale. Enararea esperintieloru si caletorieloru sale a fostu destulu sujetu spre a cascigá simpathi'a tuturoru. Candu s'a pusu la mésa, elu ajunsé togmai in apropiarea contesei si totu adata vis-à-vis de contele. Voindu a aretá figur'a unei masine nu de multu inventata din intemplanare a imbordatu sareriti'a. Contele voindu a-lu face de rusine, — prin ce sê detraga din respectulu dobanditu, i dise: „Monsieur, asié e mod'a pe la dvostre?“ Din contra, respunsé Jean A... fara nici o confusiune — in Franci'a nu e asta moda; la noi déca óspele fara voia, din intemplanare a imbordatu sareriti'a, nu e espusu la aceca neplacere sê fia anotatu de domnulu casei.

‡(*Casa pentru poeti.*) In apropierea Berolinului voescu sê edifice o casa pentru poeti, carea totu de odata sê siervéca de locuintia la unulu din cei mai buni scriitori. Acést'a idea s'a nascutu de la nesce proprietari avuti din giurulu Berolinului. Decisiunea s'a adusu in o serata, si inca asié, cá unulu a promisú cê va da pamentulu unde sê se edifice, altulu cá va da petre, éra alu treila cá va oferí spesele pñtru a face canale si obducerea gazului pentru iluminare. Unu pictoru a promisú cá va decorá chiliele, éra ceelalti voru suportá spesele calelalta prin contributiune. Cas'a va fi cátu se póte de frumósá pretiulu i va fi peste 16,000 taleri. Petriile sunt aduse, éra acum se arangéza grandin'a. E sperare, cá pe anulu viitoriu va fi gata, si atunci se va cautá unu locutoriu, care sê fia conversatoriu bunu, ca sê fia cu influintia a supra poporului. Candu ar face si pe la noi asié cu scólele populare!

‡(*O intemplanare trista.*) S'a intemplanatu in Lipsi'a. Intro cafenea se produceau nesce cantarati populari. La ór'a destinata numai muierea s'a aretatu, ca-

rea vediendu, cá barbatulu seu nu mai vine a inceputu a delectá publiculu cu cantarea sa. Pana candu ea se nisuiá a farmecá pe ascultatori: barbatulu desperatu, s'a spendiuratu. Biét'a femeia a remasu cu trei copii.

Gacitura de semne.

De N. Avramu.

+a^x|a „é|ia, —e^x|„u |i^xe
 ,ix|iu |i eu u^xu !o+u i^x xi^xe,
 +e xe !a—+e a +a^x|a;
 ,a „ eu +a^x|u +u <|a+ „axió „e,
 +a—+i axo „u <|u xeu xe ,ó „e,
 +a^x au,u +a^x|a „ea |a.
 ,e—+i |i—i^x+?i^xu ,a „ a xea viétia,
 + „e,—xe ,ieu, +a^xa „é|ia!
 ,e :eo „iu ;a „o^x.i.

Deslegarea gácituri de semne din nr. 6:

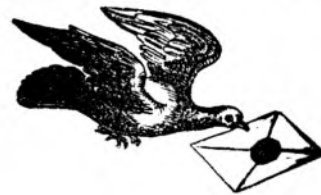
Mai tornati-mi inc'odata
 Vinu sê beau cá sum setosu;
 Inse nu-mi umpleti pocalulu,
 Nu mai de la medi in josu.

Ca sê-lu amplu eu cu totulu
 Cu apa rece de la rîu,
 De la riu ce curge 'n vale
 Prin ochi tristi din sinulu meu.

Sfura.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Luisa Murgu n. Balcu, Cornelia Cadariu, Amalia Moldovanu, Luisa Traila, Dragina Ciorogariu, Elisabeta Cernetiu si de la domni Teodoru Crisianu, Gregoriu Stoiacovicu, Stefann Munteanu.

POST'A REDACTIUNII.

Busiacu. Se va publicá, inse numai mai tardíforu, cáci de aceste avemu in abundantia. Nesce articoli sociali si scurti s'aru poté publicá mai de graba. Tabloulu se va tramite cu acést'a de odata.

„**Libertatea**“. E o incercare frumósica, dar nu e inca pentru publiculu mare. Precum ti-amu mai respunsu, dta ai talentu, deci studiéza, si-apoi peste unu anu doi, vei poté pasi in publicitate. Dar nu scrié versuri lungi!

„**Visulu**“. Strof'a a opt'a e frumósica. Celelalte spunu lucruri cantate de mí de ori. Dar din o poesia inca nu se póte judecá, déca are cine-va vocatiune séu ba?

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.